NOORD-NEDERLANDSE BODEMDAG 5 NOVEMBER 2026

INLOOP & ONTVANGST
09.00 – 09.30 uur

PLENAIR PROGRAMMA 09.00 – 12.10 uur

MELD JE AAN!

DAGVOORZITTER

Toelichting op de dag door de dagvoorzitter Alex van den Berg

---

WELKOM & OPENING
Gedeputeerde
Bart van Dekken
9.35 - 9.45 uur

De bodem verbindt: van beleid naar praktijk in Noord-Nederland

De bodem verbindt alles wat Noord-Nederland toekomstbestendig maakt: schoon water, sterke natuur, duurzame landbouw en een leefbare omgeving. Met het Programma Bodem en Ondergrond werkt de provincie Drenthe aan vitale bodems en duurzaam gebruik van de ondergrond. Tijdens de Noord-Nederlandse Bodemdag laat gedeputeerde Bart van Dekken zien hoe beleid en praktijk elkaar versterken.

PRESENTATIE
Jörgen de Bruin &
Eline Meedendorp
9.45 - 10.15 uur

Kinderen en jongeren betrekken bij de bodem

IVN Noord ondersteunt de juffen en meesters in het primair onderwijs bij hun natuur- en duurzaamheidseducatie. Dat doen we middels concrete kantenklare projecten. In opdracht van de Provincie Drenthe ontwikkelen we een school breed project over de Schatten in de Drentse bodem.En hoe betrek je jongeren bij maatschappelijke vraagstukken waar ze niet vanzelf warm voor lopen? Dat lukt vaak het best door ze onderdeel van de oplossing te maken. Het IVN Jongeren Adviesbureau laat zien dat jongeren onverwacht eigenaarschap en betrokkenheid ontwikkelen door als adviseurs aan de slag te gaan met vraagstukken uit het echte leven.

Intermezzo
10.15 - 10.20 uur

De ongemakkelijke waarheid

KEYNOTE
Patricia Idsinga
RWS NOVA
10.20 - 11.05 uur

SOCIALE INNOVATIE EN SAMENWERKING

Patricia Idsinga is afdelingshoofd bij NOVA, Rijkswaterstaat. Waar gewerkt wordt aan sociale innovatie, onder andere aan het KIP-PFAS.

Patricia's visie op innovatie ontstond in de jeugdzorg. Als regiocoördinator bij de Raad voor de Kinderbescherming maakte zij de grote decentralisatie van de jeugdzorg naar gemeenten van dichtbij mee. Daar leerde zij dat complexe vraagstukken niet om standaardoplossingen vragen. Niet ieder mens past in hetzelfde systeem. Niet iedere opgave vraagt om dezelfde aanpak. Vanuit die overtuiging zet Patricia zich in voor sociale innovatie. Hoe creëer je ruimte voor vernieuwing in een wereld die steeds sneller verandert? Hoe organiseer je samenwerking over grenzen van organisaties heen? En hoe zorg je ervoor dat je blijft kijken naar voor wie je het uiteindelijk doet?

Pauze
11.05 - 11.30 uur

KEYNOTE
Claudia Boon-van Heteren
Miss Tuinboon
11.30 - 12.15 uur

foto: Alieke Eising

DE BODEM ALS BONDGENOOT

Na 15 jaar werkzaam te zijn geweest als planoloog, besloot Claudia zich te laten opleiden als biologisch teler. Ze rondt de biologisch dynamische Landbouwopleiding in Dronten af en start haar eigen bedrijf Miss TuinBoon in Gees in Drenthe. Een winkel, vaste plantenkwekerij en een akker met snijbloemen die geteeld worden in het ritme van de seizoenen, alles onbespoten, zonder kunstmest en met aandacht voor de bodem. Sinds 2 jaar wordt er gewerkt met de No Dig methode. De bodem wordt met rust gelaten en afgedekt in de winter. De bodemstructuur wordt verbeterd om water vast te houden en er is geen monocultuur ter voorkoming van ziektes. Claudia deelt graag hoe ze dat hebben gedaan en welke keuzes er gemaakt zijn. Wat ze tegenkomen in de praktijk en over de bijkomende wet- en regelgeving. En vooral dat een gezond bodemvoedselweb cruciaal is voor een gezonde landbouwteelt en voor onze eigen tuinen. In haar bedrijf laat ze zien dat het kan!

DAGVOORZITTER

Samenvatting van het ochtendprogramma door de dagvoorzitter Alex van den Berg en toelichting op het middagprogramma.

Lunch
12.20 - 13.25 uur

Presentaties Ronde 1 en Ronde 2 →

PRESENTATIES RONDE 1 13.30 – 14.15 uur

PRESENTATIE 1.1

Bodemgezondheidsindex Amsterdam

Het gebruik in de praktijk en de verdere ontwikkeling.

De gemeente Amsterdam ontwikkelt met Wageningen Universiteit de BodemgezondheidsIndex (BGI) om stedelijke bodemgezondheid te meten en te beoordelen. De BGI combineert labanalyses, veldmetingen en referentiewaarden voor verschillende gebruiksvormen, zoals parken, buurtgroen en bodem onder verharding. De meetresultaten worden in een model ingevoerd om te bepalen of de bodem geschikt is voor de beoogde functie en welke aspecten aandacht behoeven. Antea Group voerde de eerste praktijkpilot met de BGI uit. In de presentatie lichten we de methode toe en delen we ervaringen met veldmetingen, laboratoriumanalyses, het model en de uitkomsten.

Bart Aerts

Over Bart Aerts
Bart Aerts is ecoloog met een agrarische vooropleiding en is werkzaam bij Antea Group als bodemadviseur. Hij is projectleider en één van de trekkers binnen het werkveld Bodemgezondheid/Vitale bodem bij Antea Group.

PRESENTATIE 1.2

Bodemregeneratie bij de Dubbele Dijk

4-jarige pilots gericht op verbetering van een zavelige kleibodem

Gedurende vier jaar zijn pilots uitgevoerd op het tussengebied van de 'Dubbele Dijk' bij Bierum. De bovenste teeltlaag (70cm) is hier verwijderd om een 2e dijk te aan te leggen. Hierdoor kwam een gedegenereerde zavelige kleibodem beschikbaar. Met verschillende behandelingen is onderzocht of de kwaliteit hiervan te verbeteren was. Specifiek is daarbij gekeken naar het effect op het microbioom. In combinatie hiermee zijn ook gewasfysiologische eigenschappen van zes aardappelrassen getest. We leggen uit wat de resultaten kunnen betekenen voor gelijksoortige kustgebieden die te maken hebben met bodemdegeneratie, nu en in de toekomst.

Jan Henk Venema & Stefanie Vink

Over Jan Henk Venema & Stefanie Vink
Stefanie Vink is eigenaar van GreenFinch Research en voert onderzoek uit naar het bodemmicrobioom en de bodemgezondheid. Jan Henk Venema is plantenfysioloog en gespecialiseerd in abiotische stresstolerantie. Hij is op projectbasis als senior onderzoeker verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen en Hanze.

PRESENTATIE 1.3

Kennisdelen is verbinding zoeken

Hoe krijgen we inzicht in kennisvragen en aanwezige kennis? Wie beheert en coördineert?

In de sessie laten we zien op welke onderwerpen, en op welke manier de kennis van Noord Nederland samenkomt met landelijke thema's. Maar ook: hoe zit het nu eigenlijk met Programmeertafels, het Bodemplein en KIP-PFAS. Het belangrijkste bewaren we voor het laatst: hoe komen we van 'praten over' naar 'werken aan'. Dat kunnen we niet alleen en daarom zoeken we verbinding. Verbinding met collega's en met vakgenoten. Kennis bij de overheid, instellingen en in de markt.

Maak op de Noord Nederlandse Bodemdag kennis met de mensen van het netwerk. Want zo veel is duidelijk geworden: zonder de menselijke factor gebeurt er niets. Help je mee verbinden?

Jacob Buist

Over Jacob Buist
Jacob Buist werkt bij Omgevingsdienst Drenthe. Jacob is projectleider bodemsanering en gebiedsgericht grondwaterbeheer. Tegelijk is hij kennisvertegenwoordiger bodem en ondergrond namens FUMO, OD Groningen en OD Drenthe. Dit wordt gecombineerd met een kenniscoördinatie-rol namens provincie Friesland, Groningen en Drenthe.

Presentaties Ronde 2 ↓

THEMASESSIE 4
13.30 – 15.30 uur

Pak zelf de regie: van PFAS-paniek naar AI-inzicht

Let op! Er is wel een pauze maar daarin wordt niet gewisseld. Iedereen blijft in dezelfde ruimte.

We starten bij AI in het bodemdomein: welke taken veranderen, welke kennis blijft nodig en hoe houd je als organisatie zelf eigenaarschap en regie over bodemdata? Daarna zoomen we in op PFAS en laten we hands-on zien hoe AI en geodata helpen om risicolocaties sneller te herkennen en onderzoek gerichter uit te voeren, met onder meer een brandlocatie-webscraper en een PFAS-viewer. Tot slot laten we zien hoe dit samenkomt in Bodem&Meer: een nieuw bodeminformatiesysteem waarin organisaties hun milieuhygiënische onderzoeken kunnen beheren, samenvoegen en ontsluiten.

Over de sprekers

Lout Kuiper GIS-specialist die AI toepast in het bodemdomein en expertise vertaalt naar praktische toepassingen.

Sacha Raven verbindt inhoud, digitalisering en mens en maakt complexe kennis begrijpelijk.

vervolg ↓

THEMASESSIE 5
13.30 – 15.30 uur

Ontwikkelingen en innovaties

Let op! Er is wel een pauze maar daarin wordt niet gewisseld. Iedereen blijft in dezelfde ruimte.

Doorbraak?
De jonge veelbelovende onderzoeker Kadey Swe, die op dit moment in de spotlights staat van een internationaal wetenschapspodium, vertelt tijdens zijn presentatie over zijn fascinatie voor het PFAS-probleem en zijn innovatieve en mogelijk dé oplossing om PFAS uit water te kunnen filteren.

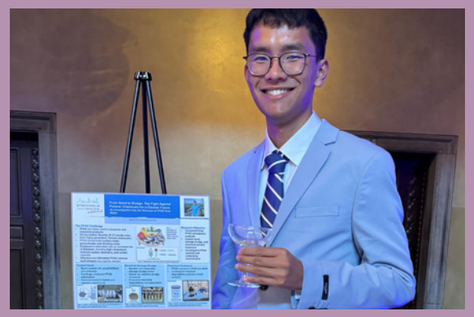

Kadey Swe is bèta-gamma (Natural and Social Sciences) student aan de Universiteit van Amsterdam

PFAS-sanering: van concentreren naar vernietigen
PFAS zijn berucht als "forever chemicals", maar hoe dicht zijn we eigenlijk bij een definitieve oplossing? Terwijl steeds meer verontreinigde locaties in beeld komen, blijft sanering een technische uitdaging. Van actieve kool en ionenwisseling tot plasmatechnologie en superkritische wateroxidatie: het aantal beschikbare technieken groeit snel. Maar welke technologieën verwijderen PFAS echt, welke verplaatsen het probleem slechts, en waar liggen de grootste kennis- en praktijkuitdagingen? Een overzicht van de nieuwste ontwikkelingen, kansen en uitdagingen binnen de snel veranderende wereld van PFAS-sanering.

Over de spreker op de volgende pagina

vervolg ↓

PRESENTATIES RONDE 2 14.45 – 15.30 uur

PRESENTATIE 2.1

Beleidskader secundaire bouwstoffen

Balanceren tussen beschermen en benutten

Het ministerie van IenW werkt aan een beleidskader secundaire bouwstoffen. Het doel is om de ketens zo in te richten dat:
- stromen zo hoogwaardig mogelijk worden verwerkt en toegepast;
- geen milieu- en gezondheidsschade wordt veroorzaakt;
- producenten hun verantwoordelijkheid nemen;
- goed in zicht is waar secundaire bouwstoffen worden toegepast;
- duidelijk is wanneer een secundaire bouwstof niet (langer) een afvalstof is;
- toezichthouders in staat worden gesteld hun rol te vervullen.

Merijn en Maarten nemen je mee in het proces van de totstandkoming van dit beleidskader.

Merijn Bas & Maarten Busstra

Over Merijn Bas & Maarten Busstra
Merijn Bas is werkzaam als teamcoördinator bouwstoffen bij de afdeling bodem van het ministerie van IenW. Daarnaast is zij ook de trekker van de projectgroep beleidskader secundaire bouwstoffen.

Maarten Busstra is werkzaam als coördinerend/specialistisch inspecteur bij de ILT waarbij zijn belangrijkste werkzaamheden liggen bij het toezicht op de milieukwaliteit van secundaire bouwstoffen. Vanuit deze rol is hij namens de ILT ook betrokken bij de totstandkoming van het beleidskader.

PRESENTATIE 2.2

Bodemgezondheid in Europa

Met de Europese Richtlijn Bodemmonitoring en -Veerkracht samen werken aan een gezonde en veerkrachtige bodem

Met de Europese Bodemmonitoringsrichtlijn krijgt bodemgezondheid voor het eerst een Europees kader. Wat betekent deze nieuwe Europese richtlijn voor Nederland? Welke veranderingen komen op ons af en welke kansen biedt dit om voort te bouwen op wat we in Nederland al doen?

Tijdens deze presentatie nemen we u mee in de hoofdlijnen van de richtlijn en de Nederlandse implementatie. We gaan in gesprek over ervaringen in de regio. Zo verbinden we Europese ambities, nationaal beleid en de regionale bodempraktijk en kijken we samen vooruit naar een gezonde en veerkrachtige bodem.

Klaas Oudman & Margot de Cleen & Klaas van der Veen

Over Klaas Oudman & Margot de Cleen & Klaas van der Veen
Klaas Oudman werkt als senior-adviseur bij het ministerie van IenW en heeft een achtergrond als omgevingsmanager. De verbinding tussen beleid, praktijk en mensen is de rode draad in zijn werk.

Margot de Cleen is fan van de bodem. Ze heeft gewerkt aan kennisontwikkeling en bodem(sanerings)beleid en werkt nu bij RWS aan (inter)nationale projecten rondom bodemgezondheid.

Klaas van der Veen is beleidsadviseur bodem bij de provincie Drenthe en doet projecten op het gebied van bodemgezondheid.

PRESENTATIE 2.3

De sleutel tot onze toekomst? Die ligt in de bodem

De komende decennia staan we als maatschappij voor grote opgaven. Het verminderen van CO2 uitstoot, klimaatadaptatie, verduurzaming van de landbouw, verbeteren biodiversiteit. Het bodem-microbioom vormt in al deze processen een essentiële schakel. Daarmee is het bodemleven onmisbaar voor het leven op aarde zoals we dit kennen. Hoe zijn we in staat het bodemleven te stimuleren en voor ons te laten werken.

Gera van Os

Over Gera van Os
Gera van Os is lector Duurzaam Bodembeheer bij Aeres Hogeschool Dronten sinds 2015. Hiervoor werkte ze meer dan 25 jaar bij Wageningen UR als wetenschappelijk onderzoeker bodem- en plantgezondheid. Haar lectoraat houdt zich bezig met bodemvraagstukken in landbouwpercelen, waarbij naast productie ook aandacht is voor bodem-ecosysteemdiensten zoals waterbeheer, biodiversiteit en koolstofvastlegging.

VERVOLG THEMASESSIE 4

Shaya Algoe onderzoekt PFAS, microplastics en medicijnresten in bodem en water.

Annick van Arkel data-expert die het beheren van milieuhygiënische data makkelijk maakt.

VERVOLG THEMASESSIE 5

Marrit van der Wal is onderzoeker bij het Centre of Expertise Water Technology. Zij werkt samen met partners aan nieuwe oplossingen voor complexe uitdagingen, waaronder PFAS-verontreinigingen.

PFAS: einde van een tijdperk of het begin van een nieuwe uitdaging?
De grootste uitdaging van PFAS is misschien niet de verontreiniging die we vandaag zien, maar hoe we voorkomen dat we dezelfde fout morgen opnieuw maken. Onze toekomst vraagt daarom om betere saneringstechnieken, slimmer ontwerp van stoffen, producten en ook ketens. Voor ons is daar ook een rol. Namelijk niet alleen het opruimen van de erfenis uit het verleden, maar ook het vroegtijdig signaleren van risico's, het onderbouwen van beleid en het helpen maken van duurzame keuzes.

Iris van der Veen
Adviseur Bodem bij Tauw Nederland.

AFSLUITING BEIDE SESSIES

Hoe versterken data-analyse en innovatief denken elkaar in onze zoektocht naar een uitweg uit de PFAS-problematiek?

Als gespreksleider verbindt Iris van der Veen de uitkomsten van beide sessies en gaat samen met de deelnemers in gesprek over de uitkomsten.

Aanmelden →

NOORD-NEDERLANDSE BODEMDAG 5 NOVEMBER 2026

AANMELDEN

MELD JE AAN!

Maak je keuze

Je kunt 2 presentaties volgen in de middag. Uitzondering zijn de **verdiepende themasessies**. Deze programma onderdelen beslaan het **hele middagprogramma** (13.30-15.30) zonder tussentijdse wisseling.

Geef per ronde je voorkeur én een alternatief aan. Als je kiest voor de verdiepende themasessies hoef je geen alternatieve keuze aan te geven. We proberen aan ieders wensen te voldoen.

Zie het aanbod op voorgaande pagina's

Inschrijven

Schrijf je in vóór **dinsdag 27 oktober 2026**. Gebruik hiervoor onderstaande link.

Inschrijven

Of gebruik de link in de begeleidende mail.

Deelname aan deze dag is gratis

Datum en locatie

Donderdag 5 november 2026

Provinciehuis Drenthe
Westerbrink 1
9405 BJ Assen

Disclaimer

Bij een overweldigend aanbod voor één of meer presentaties kan het zijn dat vanuit capaciteitsoverwegingen de toewijzing anders is dan je vooraf als favoriet hebt aangegeven. We proberen zoveel mogelijk aan je voorkeuren te voldoen.

Het maximaal aantal aanmeldingen is helaas beperkt tot 200 deelnemers.

Vragen of meer informatie?

Stuur een e-mail t.a.v. Marjolein de Graaf naar: NNBodemdag@oddrenthe.nl

Deze Noord-Nederlandse Bodemdag is georganiseerd door:

provincie groningen
provinsje fryslân provincie fryslân
provincie Drenthe
Omgevingsdienst Groningen
Omgevingsdienst Drenthe
Gemeente Leeuwarden
Gemeente Groningen
Gemeente Emmen
FUMO Omgevingsdienst Fryslân
Rijkswaterstaat Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat